

DE REIKWIJDTE VAN DE ZIEL

Deelnemer: Ik wil je graag vragen wat voor idee je van de ziel hebt. Ik heb de indruk dat je de ziel tegenover de mens stelt. Tot nu toe heb ik echter begrepen dat deze meer een eenheid vormen.

Hellinger: Wat betekent hier een idee hebben van? Alsof je de ziel zou kunnen begrijpen. Je kunt de werkingen ervan zien. Een familie of een groep heeft bijvoorbeeld een gemeenschappelijke ziel, dus een gemeenschappelijk centrum, dat de hele groep bestuurt en niet alleen de individuen. Het individu hoort zagezegd bij de ziel. Het maakt deel uit van de ziel.

Sommige mensen eigenen zich de ziel toe en zeggen 'mijn ziel.' Zoals dat bijvoorbeeld in het christendom gebeurt, waar men zijn ziel wil redden. Alsof je een ziel bezit en je deze mee zou kunnen nemen naar de hemel.

Het is een merkwaardig denkbeeld dat we een ziel hebben. Dat is alsof je de volheid van het wezenlijke en het Zijn als het ware naar binnen zou kunnen zuigen, en de ziel dan in je lichaam, zoals in een gevangenis, vast zou kunnen houden. De ziel zou er dan in zitten, en alles hangt af van deze ene ziel die je hebt.

Dat belast het individu enorm. Als iemand bijvoorbeeld ziek is, wordt de ziel opgedragen om het individu weer gezond te maken. Maar dan kan er bijna niets meer in beweging komen en je verstart. Het helpt om je af te vragen wat de ziel ruimer maakt en wat haar beperkt. Alles wat de ziel ruimer maakt, heeft een weldadige uitwerking. De ziel wordt ook ruimer als je haar ongehinderd haar gang laat gaan, bijvoorbeeld in de familie. Maar dat is slechts een deel van deze beweging. Hoe meer het individu loslaat, des te verder strekt de werking van de ziel zich uit.

De ziel heeft verschillende dimensies, en ik heb deze dimensies van de ziel in een klein gedicht beschreven. Het heet:

DE WEG

Een zoon ging naar zijn oude vader en vroeg:
‘Vader, voordat je gaat, wil je mij je zegen geven?’
Zijn vader antwoordde: ‘Mijn zegen zal daaruit bestaan
dat ik je een stuk zal begeleiden
op het begin van de weg der wijsheid.’

De volgende morgen gingen ze op weg,
lieten de nauwe vallei achter zich
en beklommen een berg.
De dag was al bijna over het middaguur heen
toen ze de top bereikten.
In alle richtingen
tot aan de horizon
baadde het land in licht.

De zon ging onder
en met haar verdween de pralende schoonheid van de dag:
het werd nacht.
en toen het donker werd,
straalden de sterren.

ORDENINGEN VAN DE ZIEL

Een familie heeft een gemeenschappelijke ziel en een gemeenschappelijk
geweten. Deze ziel en dit geweten richten zich naar drie basisprincipes.

Het eerste principe is: iedereen in het systeem, levend of dood, heeft
evenveel recht om erbij te horen. Wanneer in dit systeem iemand het
recht om erbij te horen wordt ontzegd, bijvoorbeeld door een morali-
serend oordeel zoals: het is een schoft, of: hij is alcoholist, of: hij heeft
een buitenechtelijk kind gekregen, of wat er dan ook over hem gezegd
wordt, dan heeft dat altijd dezelfde consequenties. Sommige leden van
het systeem maken aanspraak op een ‘groter’ recht om erbij te horen,
omdat ze denken dat ze beter zijn.

Maar de familieziel maakt geen onderscheid tussen goed en kwaad in

deze betekenis. Want het zogenaamde kwaad is slechts een van de vele kanten van het goede. Zonder kwaad is er geen goed. Een mens die helemaal goed is, is verschrikkelijk. Iemand die meent dat hij volmaakt is, is verschrikkelijk, en hij is ook gevaarlijk. Ieder die zich beter voelt dan anderen is gevaarlijk. In de nabijheid van mensen die zich gewoon voelen, voel je je vredig en met hen verbonden.

Als iemand in de familie het recht om erbij te horen ontzegd wordt, dan probeert de familieziel of het familiegeweten om de ordening te herstellen door een vereffening. Dat is het tweede basisprincipe waar de familieziel en het familiegeweten zich op richten. Het familiegeweten verbindt gewoonlijk een later geboren familielid met degene die eerder uitgesloten was. De latere vertegenwoordigt de uitgeslotene en herstelt hiermee de balans. De later geborene neemt het leed van de uitgeslotene op zich, en wordt als hij. Zo wordt het systeem opnieuw met goed en kwaad geconfronteerd.

De oplossing voor de later geborene is dan dat hij de uitgeslotene eert. Dit geldt ook voor diegenen die door hun lot anderen bang maken, waardoor zij buitengesloten en vergeten worden. Een voorbeeld hiervan is een vrouw die in het kraambed sterft. Als zij geëerd wordt, is het evenwicht hersteld. Dan komt er rust en vrede in het systeem en hoeft niemand haar later nog te vervangen.

Dat zijn dus de eerste twee basisprincipes: een zelfde recht om erbij te horen en de vereffening wanneer iemand dit recht ontzegd wordt.

Het derde basisprincipe verlangt dat degenen die eerder in het systeem aanwezig waren, voorrang hebben op diegenen die later gekomen zijn. De familieziel en het familiegeweten letten vooral op de rechten van degene die eerder geboren is, en offeren een later geborene daaraan op. Als het voorrecht van diegenen die eerder kwamen, geacht wordt, dan zijn zij die later komen vrij.

ZIEKTE EN ZIEL

Uit ervaring weten we dat bepaalde gebeurtenissen, zoals een vroege scheiding van de moeder of een levensgevaarlijk ongeluk